

южните поли на Саракина Планина, погръчването продължава още и сега. Там има села, дѣто старото поколение е още двуезично, а младото неразбира вече български, съ малки изключения. Гръцкият език по тия мѣста е смѣсенъ съ много български думи, което дава поводъ на околното население да се подсмива на тамошните жители. Въ с. Боргатско напр. казватъ: „на паме на *сборясаме*“ — да идемъ да сборуваме.

По на сѣверъ отъ тая група има гръцко население въ Костуръ и въ селата *Маврово* и *Слимница*. Прѣзъ срѣдните вѣкове Костуръ билъ побългаренъ, но въ крѣпостта все сж остали запазени гръцки останки, които прѣзъ вѣме на турското владичество сж елинизирани всичкото християнско население на града. Прѣзъ XIX. в. Костуръ се е подигналъ съ кожарската си индустрия и прѣзъ това вѣме се селили въ града много българи отъ околността, които постоянно се погръчвали. Едва въ послѣдното десетолѣтие тамъ се закрѣпи малка българска община. Отъ града прѣзъ женидби гръцизмътъ е миналъ по-напрѣдъ въ Маврово и по-късно въ Слимница, дѣто и сега прави малки успѣхи. Въ най-ново вѣме се появили нѣколко двуезични семейства и въ с. *Гореници*.¹⁾ Отъ 1890 г. насамъ силно българско черковно-училищно движение спрѣ елинизацията на Костурската околност. На това помогна много и икономическиятъ упадѣкъ на гръцкото общество и на гръцката митрополия въ града. До скоро вѣме костурските митрополити сж носили титла: „екзархъ на цѣла стара България“, или „първопрѣстолни на цѣла България“,²⁾ но по духъ отдавна сж били гръци и богослужението въ костурските църкви е било гръцко.

Още по на сѣверъ гръцизмътъ се е опитвалъ да си пробие пътъ въ Леринъ, Битоля и Охридъ. Въ Леринъ има гръцки митрополитъ и гръцки училища, но гръцкиятъ езикъ не е могълъ да си пробие пътъ въ населението. Въ Битоля е сжщото. Най-голѣми грижи сж положени прѣзъ втората половина на XIX. в. за погръчване на многобройното влашко население въ тоя градъ. За това има добри гръцки училища и влиятеленъ патриаршески митрополитъ. Но успѣхитъ за елинизиранието сж много слаби.³⁾ Българското силно национално движение отъ 1860 г. насамъ и влашкото отъ послѣдното десетолѣтие попрѣчиха на гръцизма въ града, а въ селата той не е могълъ никакъ да се захване.

¹⁾ Н. Темчевъ, Костурско. Библиотека, XVIII—XX. 12.

²⁾ Арх. Антонинъ, изъ Румелии, II. 142.

³⁾ Weigand, Die Aromunen, I. 45, *** Битолско, Прѣспа и Охридско. Сб.М. IV. 4—11.